

**Kształtowanie przyszłości Europy:
rola związków zawodowych działających w obszarze edukacji**

Rezolucja

Wzmocnienie wolności akademickiej w Europie

Przyjęta przez Specjalną Konferencję ETUCE, Regionalną Specjalną Konferencję Edukacji Międzynarodowej na spotkaniu w Atenach w dniach 27-28 listopada 2018 roku.

Konsekwentnie i w ślad za rezolucjami przyjętymi podczas 7. Kongresu EI w Ottawie w 2015 roku oraz Rezolucjami przyjętymi na konferencji ETUCE w Belgradzie w 2016 roku, ta Specjalna Konferencja ETUCE,

zauważając, że:

1. W Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego (EHEA) narastają poważne naruszenia wolności akademickiej i autonomii instytucjonalnej;
2. Autorytarne rządy, używają środków represji takich jak aresztowania i zwolnienia z pracy pracowników szkolnictwa wyższego oraz zamykanie poszczególnych uniwersytetów z powodów politycznych aby uciszyć krytycyzm;
3. Siły antydemokratyczne coraz częściej kwestionują rolę uniwersytetów jako przestrzeni kosmopolitycznej, w której każdy ma prawo do wolności myślenia, krytykowania i przedstawiania nowych idei lub niepopularnych opinii;
4. Fundamentalny brak szacunku dla wiedzy naukowej, badań i ekspertyz akademickich - na przykład, gdy politycy lub media tendencyjnie wybierają, ośmieszają lub niepoprawnie przedstawiają wyniki badań - rośnie i pozostaje zagrożeniem dla rzetelnej debaty publicznej;
5. Wolność akademicka jest również podważana przez komodyfikację edukacji, w szczególności jako wynik cięć w finansowaniu publicznym, większym wykorzystywaniu prywatnych źródeł dochodów na nauczanie i badania, wywieraniu presji ekonomicznej na skracanie czasu studiów, a zainteresowanie rządów i pracodawców koncentruje się na wynikach zatrudnialności absolwentów uczelni wyższych na rynku pracy. Taka polityka ma negatywny wpływ na zawartość i rozwój programów nauczania, a także na różnorodność tematów i perspektyw badawczych w

szkolnictwie wyższym, zwłaszcza w tych obszarach, które promują autorefleksję i krytykę współczesnego społeczeństwa;

6. Wolność nauczania i wolność badań są podważane przez coraz częstsze stosowanie sztywnych procedur oceny jakości i metrycznych wskaźników wydajności, które są ustanawiane w celu dystrybucji finansowania oraz rekrutacji i oceny poszczególnych nauczycieli i badaczy;

7. Kolegialne zarządzanie i pewność zatrudnienia - główne elementy wspierające wolność akademicką - są także atakowane. Zasadniczy kierunek rozwoju zmierza do redukcji liczby nauczycieli akademickich w ciałach zarządzających szkolnictwem wyższym oraz do wzrostu liczby umów na czas określony i innych niepewnych form zatrudnienia;

8. Paryska Konferencja ministerialna EHEA z 2018 roku stwierdziła, że fundamentalne wartości, w tym: wolność akademicka i integralność, autonomia instytucjonalna, uczestnictwo studentów i pracowników uczelni w zarządzaniu szkolnictwem wyższym oraz odpowiedzialność publiczna za i wobec szkolnictwa wyższego, „stanowią kręgosłup Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego”.

Potwierdza, że:

9. Nadrzędnym celem szkolnictwa wyższego i nauki powinno być służenie interesowi publicznemu poprzez poszerzanie wiedzy i sprzyjanie krytycznemu myśleniu wyrażanemu przez pracowników, studentów i społeczeństwo;

10. Wolność akademicka ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia tych celów i rozwoju życia demokratycznego;

11. Autonomia instytucjonalna, zarządzanie kolegialne i pewność zatrudnienia są niezbędnymi elementami w ochronie wolności akademickiej;

12. Autonomia instytucjonalna nie powinna być jednakże używana przez instytucje szkolnictwa wyższego jako pretekst do ograniczania praw pracowników szkolnictwa wyższego;

13. Wolność akademicka powinna dotyczyć wszystkich pracowników szkolnictwa wyższego zaangażowanych w nauczanie i badania.

Dlatego wzywa ETUCE oraz jej organizacje członkowskie:

14. Do lobbowania, prowadzenia kampanii i negocjowania lepszej konstytucyjnej i legislacyjnej ochrony wolności akademickiej na poziomie europejskim, krajowym i instytucjonalnym;
15. Do lobbowania, prowadzenia kampanii i negocjowania aby znacząco zwiększyć udział pracowników i studentów w ciałach zarządzających szkolnictwem wyższym oraz na rzecz przyzwoitych i bezpiecznych form zatrudnienia;
16. Do uznania rządów jako odpowiedzialne za wdrażanie i poszanowanie zasad oraz standardów międzynarodowych zdefiniowanych w Rekomendacji UNESCO z 1997 roku dotyczącej Statusu Nauczycieli Akademickich w Szkolnictwie Wyższym, Rekomendacji UNESCO z 2017 roku w sprawie Nauki i Pracowników Naukowych oraz Rekomendacji Rady Europy z 2006 roku (1762) o Wolności Akademickiej i Autonomii Uniwersyteckiej;
17. Do zapewnienia, że liderzy szkolnictwa wyższego i rektorzy uniwersytetów są odpowiedzialni za przestrzeganie wolności akademickiej, włączając w to kwestie dotyczące kolegiального zarządzania i bezpiecznych form zatrudnienia;
18. Do opublikowania Rekomendacji UNESCO z 1997 roku dotyczącej Statusu Nauczycieli Akademickich w Szkolnictwie Wyższym, Rekomendacji UNESCO z 2017 roku w sprawie Nauki i Pracowników Naukowych oraz rozważenie wszczęcia procesu nadzorowanego przez Komitet Ekspertów ILO/UNESCO odnoszącego się do zarzutów niestosowania Rekomendacji dotyczącej Nauczycieli i Nauczycieli Akademickich (CEART);
19. Do lobbowania, by promowanie i ochrona wolności akademickiej stały się priorytetem w zbliżającej się konferencji ministerialnej EHEA 2020 (Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego 2020);
20. Do opublikowania raportu ETUCE („Akademy zjednoczeni na rzecz wysokiej jakości edukacji w szkolnictwie wyższym”) na temat przyszłości Procesu Bolońskiego, włączając w to szersze rekomendacje zmierzające do poprawienia warunków pracy i równości;
21. Do współpracy z Europejską Unią Studentów (ESU), krajowymi związkami studentów i innymi właściwymi ciałami dla ochrony kolegierności w zarządzaniu instytucjami szkolnictwa wyższego;
22. Do pracowania nad zawężeniem luki w finansowaniu szkolnictwa wyższego, poprzez zapewnienie zrównoważonego, stałego poziomu funduszy publicznych, a nie poprzez modele finansowania oparte na wydajności.